

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Житомирської області щодо їх ділових очікувань*

II квартал 2024 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Житомирської області в II кварталі 2024 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Житомирської області у II кварталі 2024 року свідчать, що, незважаючи на війну та занадто високі ціни на енергоносії, сировину та матеріали, респонденти очікують зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та позитивно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Інфляційні та девальваційні очікування послабилися.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 15.4% (у попередньому кварталі – 23.1%) (графік 1). У цілому по Україні очікується помірне зменшення обсягів виробництва: баланс відповідей – «мінус» 0.3%;
- **повільніше зростання цін на споживчі товари та послуги:** 84.6% респондентів очікують, що інфляція не перевищить 10.0% (у попередньому кварталі – 69.2%), у цілому по Україні – 62.8%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають воєнні дії (відмітили всі опитані), витрати на виробництво та доходи населення (графік 2);
- **послаблення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 76.9% (у I кварталі 2024 року – 84.6%). У цілому по Україні – 84.9%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 30.8% (одні з найвищих очікувань серед регіонів) (як у попередньому кварталі) (таблиця). У цілому по Україні очікується погіршення фінансово-економічного стану – «мінус» 0.2%;
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 38.5% (у I кварталі 2024 року – 33.3%). У цілому по Україні баланс відповідей – 8.7%;
- **збільшення інвестиційних видатків** на машини, обладнання та інвентар вищими темпами: баланс відповідей – 25.0% (у попередньому кварталі – 10.0%). Водночас очікується, що інвестиційні видатки на виконання будівельних робіт залишаться без змін: баланс відповідей – 0.0% (у I кварталі 2024 року – «мінус» 10.0%) (таблиця). У цілому по Україні – 5.4% та «мінус» 5.5% відповідно;
- **кількість працівників** на своїх підприємствах **на поточному рівні:** баланс відповідей 0.0% (як у попередньому кварталі) (графік 4). У цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 10.7%;
- **зростання цін на товари / послуги, що купують підприємства:** баланс відповідей – 76.9% (як у I кварталі 2024 року). Респонденти також очікують пришвидшення зростання цін на власну продукцію: баланс відповідей – 69.2% (у попередньому кварталі – 46.2%) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів / послуг власного виробництва більше впливатимуть ціни на сировину, матеріали та енергоносії а також вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 69.2% та 84.6% (у попередньому кварталі – по 76.9%) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки (відмітили всі опитані), занадто високі ціни на енергоносії, та ціни на сировину та матеріали (вплив чинника посилюється) (графік 5).

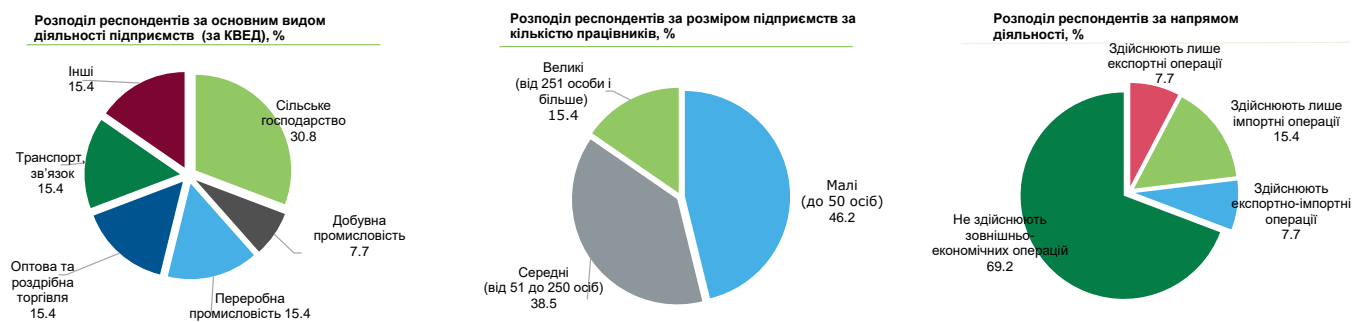
Респонденти області послабили очікування щодо зростання потреби в позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які відповіли, що планують брати банківські кредити (їх частка збільшилася до 46.2%), надають перевагу виключно кредитам у національній валюті. Умови доступу до кредитування пом'якшилися (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають наявність інших джерел фінансування, занадто високі ставки за кредитами (вплив чинника посилюється порівняно з попереднім опитуванням), надмірні вимоги до застави та занадто складна процедура оформлення документів (графік 10).

Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.0%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

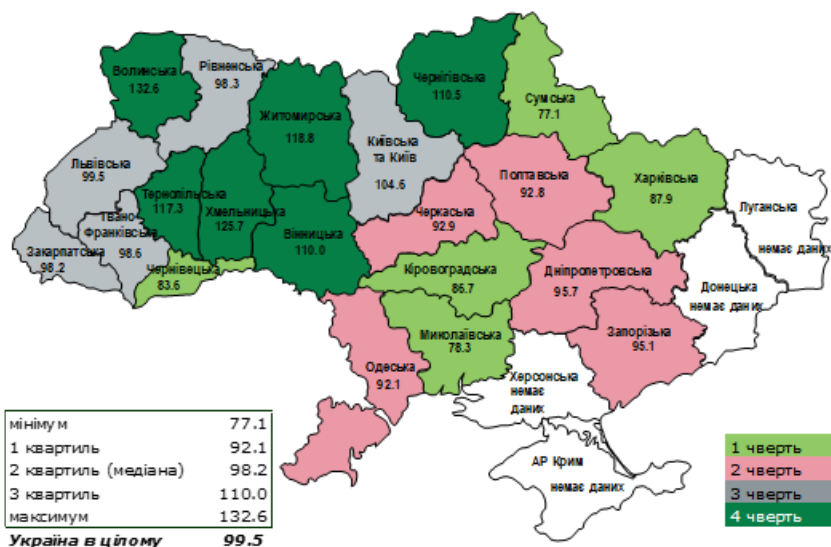
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств погіршився та оцінюється як поганий:** баланс відповідей – «мінус» 7.7% (у попередньому кварталі – 0.0%) (графік 3). У цілому по Україні – «мінус» 4.3%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва збільшився і є вищий, ніж нормальний:** баланс відповідей –12.5% (у I кварталі 2024 року – «мінус» 12.5%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 7.7% (як у попередньому кварталі).

Паспорт вибірки^{1, 2}

- період проведення – 03–27 травня 2024 року;
- опитано всього 13 підприємств;
- репрезентативно за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

¹квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
²медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

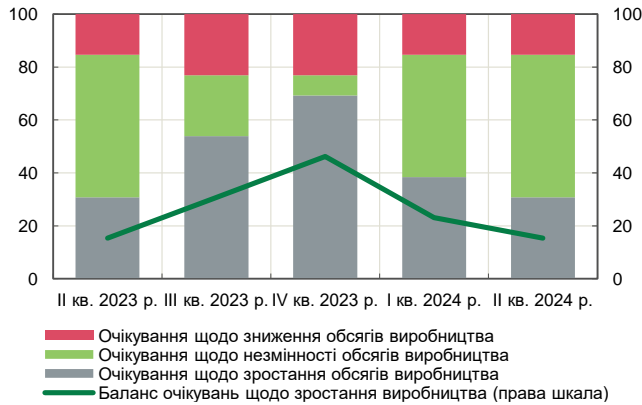
Таблиця. Очікування підприємств Житомирської області щодо ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2023 р.	III кв. 2023 р.	IV кв. 2023 р.	I кв. 2024 р.	II кв. 2024 р.
фінансово-економічного стану	30.8	30.8	15.4	30.8	30.8
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	30.8	46.2	63.6	33.3	38.5
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	11.1	20.0	9.1	-10.0	0.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	10.0	40.0	45.5	10.0	25.0
кількості працівників	7.7	0.0	-7.7	0.0	0.0

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань (ІДО) – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

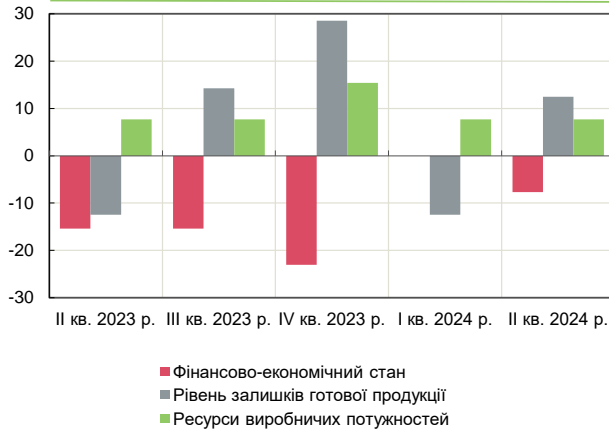
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які зумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

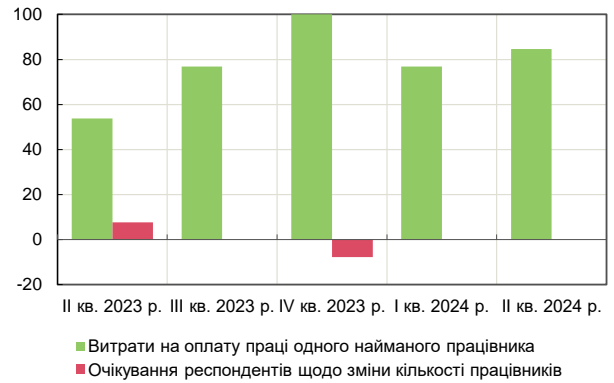
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

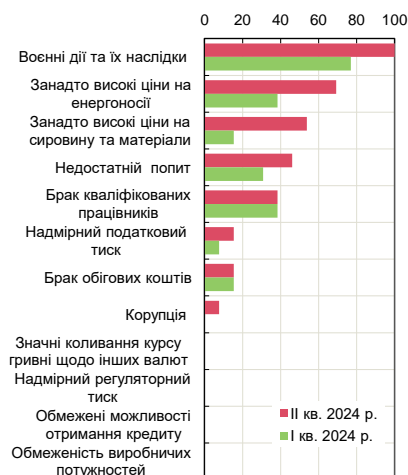
Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати праці одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

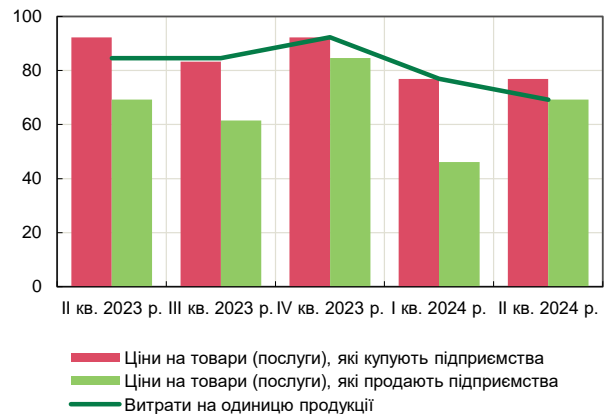
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

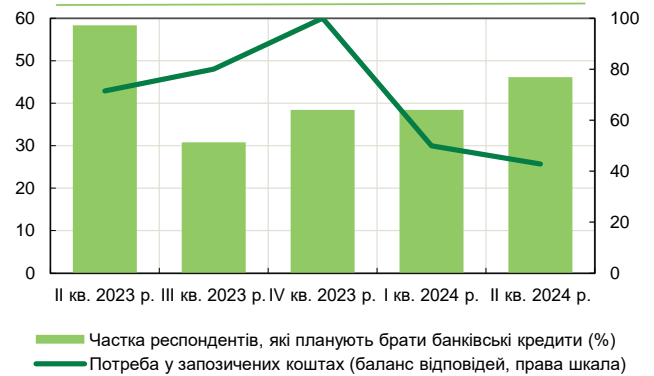
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

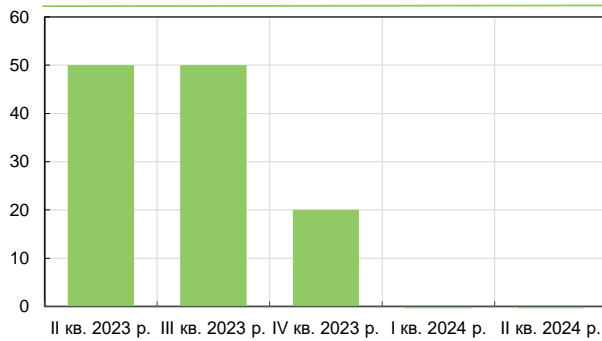
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

